Please also give marks out of 20.

Name: Attia Altaf.

Subject: Punjabi.

سوال نمبر 1:

"چونبڑاں" بکھوں ارشد میر دے مجگر ڈھنگ نوں واضح کرو۔

1. تعارف:

ارشد میر دا پورا ناں ارشد حسین اے۔ آپ 13 جون 1931ء نوں لاہور وچ میر عطا دے گھر پیدا ہوئے۔ ارشد میر اُردو دے پنجابی دے لکھاری ہن۔ پنجابی وچ اونہاں دی حیثیت اشاپیر نگاد دے طنز و مزاح نگار دی اے۔ اونہاں دا چھوہ "چونبڑاں" طنز و مزاح نال بھریوہ تحریراں اے مبنی اے۔ ارشد میر دے طنز و مزاح دے پس منظر وچ پنجاب دی تہذیب و ثقافت، معاشرتی اصلاح تے قدراں دی پامالی دی گل بات نظر آوندی اے۔ آپ نے ایل۔ ایل۔ بی دی ڈگری لئی تے وکالت پاروں گوجرانوالہ وچ وڑا ناں کمایا تے اخیر وچ 1991ء نوں وفات پا گئے۔

2. "چونبڑاں" دا ویروا:

"چونبڑاں" دا واحد چونبڑ اے جیہدا لغوی مطلب سوئی دی نوک، چبھن، طنز وغیرہ اے۔ اے چبھدا لفظ ای اونہاں دے کتاب دے عنوان "چونبڑاں" دے تھلے بریکٹ وچ "طنز و مزاح" لکھیا ہویا اے۔ لہٰذا لکھاری نے آپے ای طے کردتا اے کہ کتاب وچ شامل مضمون طنزیہ تے مزاحیہ رنگ دے نیں۔ کتاب دے کل 192

صفحات ہن۔ جدکہ مضموناں دی تعداد 16 اے۔ مضموناں دے سرناویں دتے ہیٹھ دتے ہن۔

1. دیباچہ
2. چاچا نورا
3. کنڈھ گوانڈھ
4. چٹی چمڑا
5. پینڈو فائی
6. تقریر دا فن
7. مُچھاں
8. حُقہ پرپیا دا پردھان
9. پگ
10. بس دا سفر
11. رے دا ولا
12. بھج دی جنج
13. جیماں جگی
14. پروہنے

ج ⇐ جو بھڑاں دا فنی فکری تجزیہ / ارشد میر دا ٹچکر ڈھنگ:-

ارشد میر پنجابی نثر وچ طنز و مزاح دے حوالے نال آگوان وچ منے جاندے ہن۔ اوہ اپنی اس کتاب دے مڑھ وچ "بوہنی" دے عنوان نال لکھ دیباچے وچ اپنے بارے آکھدے ہن کہ:

"پنجابی نثر وچ یاسے بکھڑے اے جو بھڑاں ای پہلی کتاب اے جنہوں اس سو دے دی بوہنی سمجھنا چاہیدا اے۔ ایہدے مضمونا دے موضوع ساڈے ویہڑیاں، پساراں تے گلیاں بزاراں وچوں لے گئے ہن"

ارشد میر دیاں تحریراں وچ مزاح دا رنگ غالب رہیا اے اوہناں شعوری طور تے طنز نہیں کیتا پر کدھرے کدھرے مزاح دا نال طنز دی شامل ہو گیا اے۔ اوہناں دیاں تحریراں وچ معلومات دے نال نال خوش گواری دی جلدی اے۔

۴۔ "چوبھڑاں" وچ معاشرتی حالات دی عکاسی:۔

ارشد میر حساس تے باریک بین لکھاری ہون دے نال نال معاشرے دے ڈونگھے مشاہدہ کار وی نیں۔ فیر سون اے سیاڑ والی گل ایہہ کہ اوہناں دا پیشہ وکالت اے۔ ایس پیشے وچ اوہناں لوکاں دی زندگی دیاں ناہمواریاں، مشکلاں تے اوکڑاں تے تکلیفاں نوں بڑے نیڑیوں ویکھیا تے محسوس کیتا اے۔ ایہو ای محسوساں جدوں دردِ دل رکھن والے ارشد میر دے قلم راہیں چوبھڑاں دی شکل وچ ساڈے سامنے آئیاں۔ معاشرتی ناہمواریاں ساڈے سامنے چوبھڑی جاگری شکل وچ آ گئیاں۔

۵۔ "چوبھڑاں" وچ پسندو رسّل دی جھلک:۔

ارشد میر دے کجھ انشائیے سچی زندگی بارے نیں جدہ کجھ انشائیے پسندو رسّل دیاں سچیاں تصویراں پیش کردے نیں۔ ساڈی پسندو رسّل بھل دیاں کئی خوبصورت تے من موہنیاں اقدار و روایات نوں اوہناں اپنیاں تحریراں راہیں ہمیشہ لئی زندہ کردتا اے۔ اج لوکی بھاویں "پُن" نیں سمجھدے، سیاں وچ "حق" دا رواج مک گیا اے تے پنڈاں سیاں دا نائی وی فوت ہو گیا اے پر اوہناں لکھتاں وچ ہُن، حق تے "پنڈ دا نائی" بارے اپنی کو ہر دین جانکاری دے دی گئی اے کہ انجان بندہ وی چنگی بھلی سوجھ حاصل کر سکدا اے۔

۶۔ تہذیبی و ثقافتی قدراں دی نمایاں دانوحہ:۔

ارشد میر نے "چوبھڑاں" دے ذریعے سانوں ایس گل توں جانو کروایا اے کہ ویلا گزرن دے نال نال ساڈی پنجاب دھرتی دی تہذیب و ثقافت

وچ کیہہ تبدیلیاں ارتقاء پذیر ہوئیاں ہن۔ پنجاب دی تہذیب و ثقافت ہزاراں سال پرانی اے۔ ہر علاقے دیاں خاص تہذیبی ورہائی قدراں ہوندیاں ہن جیہڑیاں اوہدی خاص پہچان ہوندیاں ہن۔ پنجابی دی اپنی موت آپ مر رہی تہذیب و ثقافت دے اوہدی بربادی و تباہی دا نوحہ اوہناں اپنے مضموناں وچ بیان کیتا اے۔ اوہناں دا مضمون "پگ"، "پروہنے" ایس حوالے نال خاص مثالاں ہن۔

7. حقیقت نگاری:۔

ارشد میر دے مضمون پڑھ کے جیڑی سبھ نالوں وڈی گل اے اوہ اوہناں دی حقیقت نگاری اے۔ اوہناں مناظر دے رنگ حواساں دی ڈوری نال جانداری نے کھلے اکھ نال مشاہدہ کرکے حقیقی رنگ وچ پیش کردتا اے۔ ارشد میر نوں خواباں خیالاں وچ رہنا پسند نہیں۔ اوہ حوالے دے مسائل زندگی نوں سچے تے کڑے انداز نال قاری دے سامنے لیاندے ہن۔ اس حوالے نال "بھجے دی جنج"، "کنڈھ کوائڑھ"، "جٹی میرا" ارشد میر دی فکری تے فنی پختگی دا منہ بولدا ثبوت ہن۔

8. ارشد میر دا "چونبڑاں" وچ مزاحیہ کردار:۔

ارشد میر نوں مزاح نگاری وچ خاص ملکہ حاصل اے۔ اوہناں دے مزاحیہ کرداراں دے مزاحیہ انداز نے مضموناں وچ ہڑا فوصورت رنگ بھرتا قارئین لئی تفریح دا سامان مہیا کیتا اے۔ ہر مزاح دے نال جیڑا ہلکا پھلکا طنز اے اوہدے نوں قاری نوں

سوچن سمجھن نے املاح دی سدھ دی دتی اے۔ "چاچا نورا"، "آنڈھ گوانڈھ"، "ٹھگ دی جنج"، "جیا جگی"، "مجھاں" مزاحیہ مضمون ہن۔

9. "چونہڑاں" وچ پنجابی اکھاناں دی ورتوں:-

اکھان، کہاوت

یا ضرب المثل کسے وی زبان دی امیر تا دا باعث ہوندے ہن۔ ایہہ چھوٹے چھوٹے بول حکمت و دانش دا خزانہ ہوندے ہن۔ اہناں بولاں دی جنت بالکل اوہ ای ہوندی اے جیون سمندراں کوزے وچ بند کردتا ہوے۔ اہناں اکھاناں نچے لمیاں لمیاں کہانیاں واہیاں ہن جنہاں دا سٹ یا نچوڑ چھوٹے جہے بول دی صورت وچ ہوندا ہن کردتا جاندا اے۔ اسنے ہیٹھ ایہناں مثالاں ویکھو۔

1. جے بگ ہنس سکدا ہنس۔
2. کم دا نہ کاج دا، ویری اناج دا۔
3. جی او ڈھڈا جی۔ کوں ای مرتوں ای دھی

10. غیر ضروری طوالت:-

اسنے ہیٹھ دے کئی مضموناں وچ غیر ضروری طوالت دا احساس ہوندا اے پر ایہہ طوالت طبیعت نوں گراں نہیں گزردی۔ کیوں جے مزاح دا عنصر غالب ہوون کارن قاری مضموناں وچ کھپا رہندا اے۔ لیکن کئی تھاواں "پروہنے"، "بگ"، "حقہ" تے "ٹٹی چرا" ہن اہناں وچ طوالت نوں اگے ودھے نال اپنا مواد مضمون وچ شامل کردا گیا اے کہ ایہہ مضمون حوالہ جاتی مواد بن گئے ہن سزا وہن دے حوالے نال پر ہنیاں دی کشتگی وی باقی نہیں رہندی۔

11۔ سماجی برائیاں دل دھیان:۔

ارشد میر نے اپنے مضموناں دے ذریعے ساڈا دھیان سماجی برائیاں ول وی دوایا اے۔ ایہہ اوہ سماجی برائیاں ہن جنہاں دی توجہ کوں ساڈے سماج دے متوسط، معلوک الحال تے تھلویں مل دے لوک بری طرح متاثر ہوریے ہن۔ نچلا طبقہ مڈھوں ای اعلیٰ طبقہ دے ظلم دی چکی وچ پسدا آ رہیا اے۔ سارے دے سارے وسائل اے حاکم طبقہ مل ماری بیٹھا اے تے غریباں، مظلوماں دا استحصال ہوریا اے۔

12۔ زبان تے بیان:۔

مضموناں دا اسلوب یعنی انداز بیان بلاشبہ منفرد ڈھنگ دا اے۔ پڑھن والا اسلوب دا اثر ہوتے مڈھ کوں لے تے اخیر تکر مضموناں نوں پڑھ تے ای دم لیندا اے۔ اوہناں دا مزاحیہ انداز قاری لئی تفریح طبع دا سامان پیدا کردا اے۔ تے طنز قاری دے دل و دماغ دیاں طاقیاں کھولدا جاندا اے۔ نتیجہ ایہہ کہ قاری اشائے پڑھن مگروں نہ صرف مسرور ہوندا اے سگوں ہیدے ساریاں حقیقتاں دی اوہدے اتے آشکار ہو جاندیاں ہن۔

13۔ مکدی گل:۔

مکدی گل بقول پروفیسر خالد جمالیوں درج ذیل اے۔

"ارشد میر سوری اک ہنس مکھ تے ملنسار بندہ ہن۔ اج دے دکھی دور وچ کوئی بندہ مل ویل تے کسے دے چہرے تے رونق لیاوندا اے تے اوہ بندہ پوری کائنات دا محسن اے۔ دراصل مزاح دے پچھے گہریاں سوچاں تے رمزاں نکلیاں ہوندیاں ہن۔ ارشد میر نکیاں نکیاں گلاں وچ وڈیاں وڈیاں حقیقتاں بیان کر جاندے ہن۔ ارشد میر اصل ٹھیٹھ بھاشا نوں اپنیاں لکھتاں وچ بڑے سلیقے نال ورتدا اے۔